

Beleving van seks

-bodem BREED bekeken-

beleving van seks in relatie tot bekkenbodem

Jolanda Kragten

Psychosomatisch fysiotherapeut en
bekkenfysiotherapeut

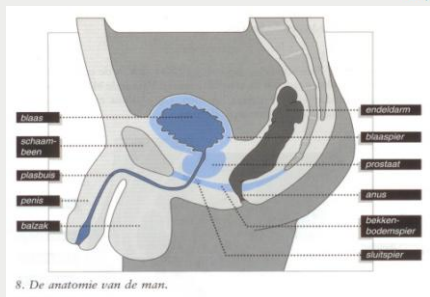
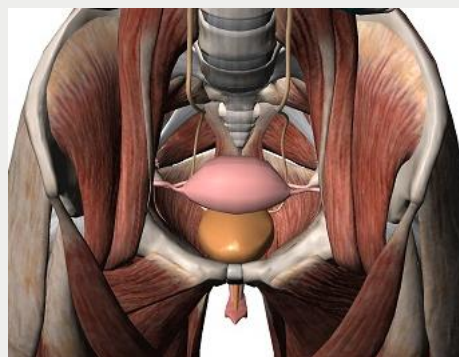
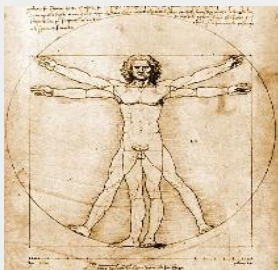
22 maart 2013

Doel workshop

- *Kennismaking* met manieren waarop bekken(bodem)gebied in beweging kan zijn of weer kan komen
  - Theoretisch en praktisch
- *Bewustwording* dat overactiviteit of onderactiviteit in het bekken(bodem)gebied kan leiden tot verstoorde seksualiteit en omgekeerd
  - Factoren van invloed
- *Bekendheid* met de werkwijze van de psychosomatisch fysiotherapeut bij seksuele klachten

Lichaamsbewustzijn

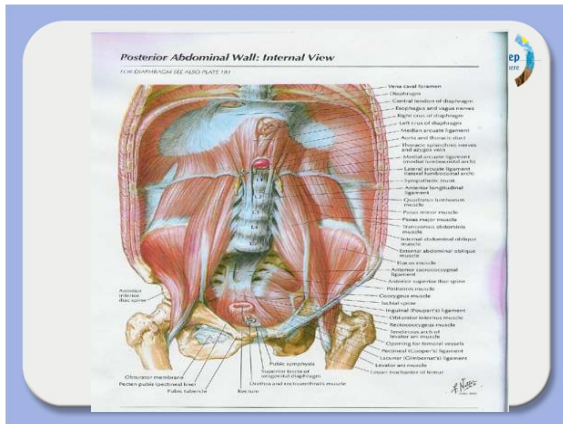
oefening

8. De anatomie van de man.

Bekkenbodem en seks

- Seksualiteit wordt meest duidelijk voelbaar in bekkenbodem en bekkengebied
  - Verstoorde seksualiteit kan leiden tot verkramping in bekkengebied of verslapping en vice versa
  - De bekkenbodem:
    - samenspel spieren en organen
    - samenspel autonome en somatische deel zenuwstelsel.
- Daarnaast spelen er hormonale, gedrags- en leeftijdsinvloeden een rol.

Plezier in seks

- Seksuele opwinding én een ontspannen bekkenbodembodem
- Lichaamsbewustzijn
- Vertrouwen: grenzen, kwetsbaarheid
- Veiligheid: aanraken, intimiteit, loslaten en overgave
- Ontspanning en rust
- Communicatie en cognities

Psychosomatische fysiotherapie

Brengt de mens meer in contact met z'n lijf, gevoel en emoties

- en van daaruit met de wereld om hem/haar heen.

Door:

- het bewust worden van het lijf
- cognities en gedrag
- ontspannen, ademen, aarden
- raken, aanraken en geraakt worden
- bewegen en expressie

Lichaamsbewustzijn

- Vrouwen met NSE hebben vaak een verminderd lichaamsgevoel/-bewustzijn (Sack 2012)
- Bewustworden bekkenbodembodem: ervaren spanning/ontspanning, veerkracht en houding
- Dissociatie
- Traumatische lichaamsvelden

Factoren bij ontstaan seksuele klachten

Uittokkend

- Life event
- Depressie
- Relatieel probleem
- Recidiverende schimmelinfecties

Voorspellend

- Beperkende opvoeding
- Onvoldoende seksuele voorlichting/kennis
- Persoonskenmerken en levensstijl
- NSE en trauma's

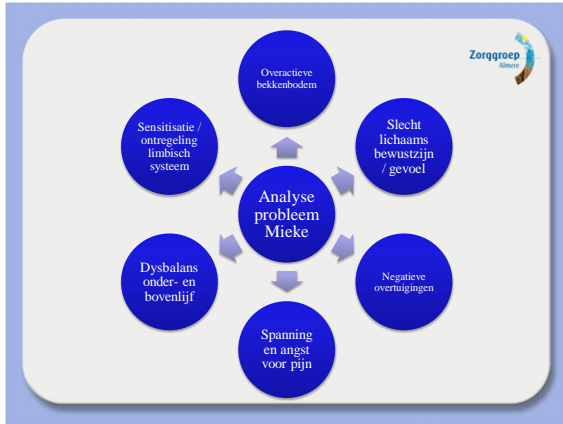
Onderhoudend

- Faalangst, angst voor intimiteit
- Gedrag en depressie
- Communicatieproblemen
- Laag zelfbeeld

Oorzaken

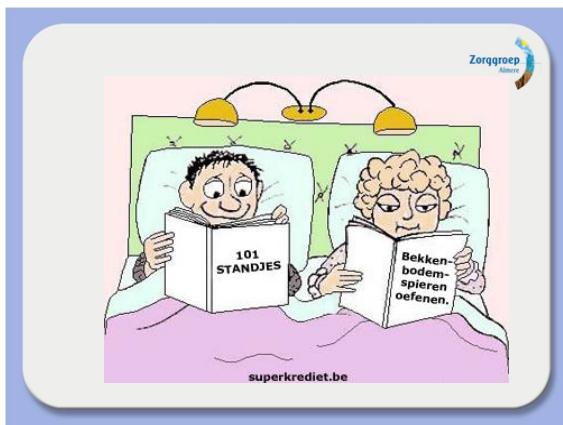
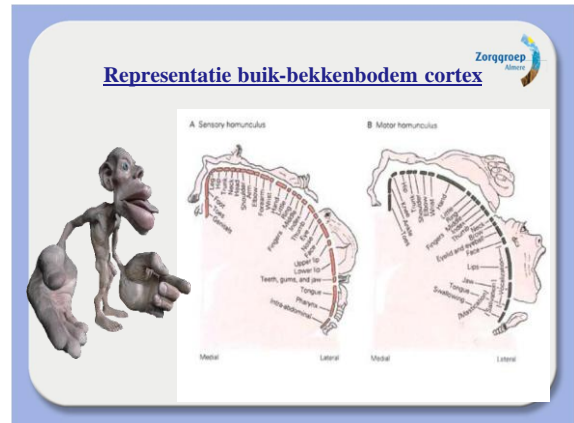
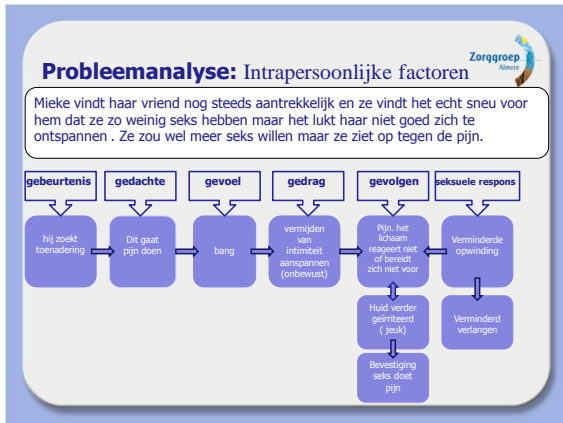

- Gebrek aan kennis/onjuiste kennis
- Gebrek aan vaardigheden
- Angsten en remmingen
- Lichamelijke relationele en materiele factoren
- Normen
- Zingevingsproblemen

Hulpvraag

Ik wil me meer kunnen ontspannen en plezier hebben in seks met mijn vriend.

Zienswijze functie bekkenbodem/lichaam

Bekkenfysiotherapie	Psychosom. FT "basis"
1 Openen / sluiten : coördinatie/beweging	Veerkracht + veiligheid overgave en loslaten
2 Ondersteuning organen: spierkracht	Draagkracht / belastbaarheid
3 Invloed houding onderdeel spierketen:	Lichaamsbeleving / lichaamstaal / balans
4 Rol ademhaling: beweging	Weerspiegeling van emoties

Vertrouwen en veiligheid

- Vertrouwen ontwikkelen en je veilig voelen is de basis van ons bestaan
- Vertrouwen *in* de ander en *op* de ander
- Vroege ervaringen worden in patronen vastgelegd in brein
- Buik en bekkenbodem: intiem gebied in relatie tot de ander en zichzelf (basis)
- Verhoging parasympatische en verlaging van sympatische activiteit (Peper en Booman 2009)

Vertrouwen/veiligheid

- Voelend lichaam; waarnemen d.m.v zintuigen
- Ervaren van ademhaling, emoties
- Afhankelijk van indrukken en ervaringen: openen en sluiten
- Openstellen voor anderen
  - Te open: weinig begrensd, overspoeld door omgeving, de ander
  - Te gesloten: teruggetrokken, moeilijk uiten, isolement

Vertrouwen en veiligheid (oefening)

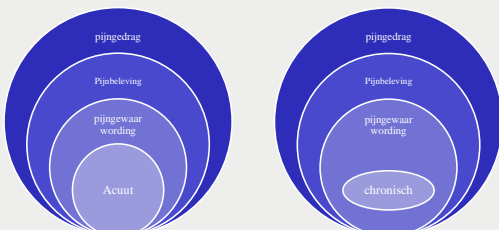

Negatieve ervaringen

- Opgeslagen in lijf
- Kleuren volgende ervaringen
- Veranderen het gevoelsmatige beleven van van de basis (voellichaam)
- Gesloten, overactieve bekkenbodem: teruggetrokken, niet kunnen voelen
- Open onderactieve bekkenbodem: geen ondersteuning, niet kunnen voelen

Model van Loeser (1980)

Emoties en gevoel (oefening)

Emoties

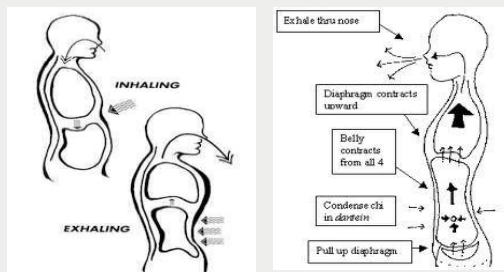
- Damasio: ik voel, dus ik ben
- Verminderen probleemoplossend vermogen (Izen 1987)
- Moeite met verwoorden en kleuren info (Burken 2002)
- Beïnvloeden ademhaling en lichamelijke gewaarwordingen (boersma)
- Verdrijving geeft spanning → komt tot uiting in lichaamstaal / lichaamshouding (Oatley, 1996)
- Onvoldoende regulatie → lichamelijke ontregeling → psychosomatische klachten

Invloed van emoties

- Sombere stemming speelt rol in etiologie en voortbestaan van seksuele problemen bij vrouwen (van Uden ter Kuile, 2008)
- Seksueel geweld, depressie en angst zijn gerelateerd aan voorkomen van seksuele problemen bij alle vrouwen (van Weijenberg 2010)
- Angst voor
  - verlies partner
  - pijn
  - niet aan verwachtingen kunnen voldoen
  - te kwetsen of gekwetst te worden bijv. door nee te zeggen of iets anders te willen
- Schaamte; jezelf niet aantrekkelijk vinden
- Afkeer/afschuw

Adem en emoties oefening

Houding en beweging

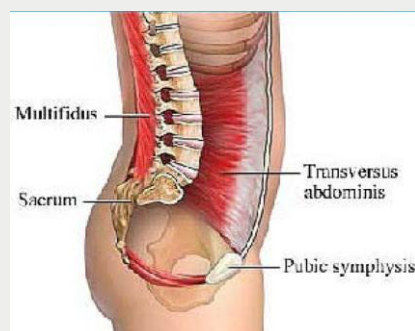
Lijf is communicatie middel: expressie naar buitenwereld (onbewust)

- Combinatie van lichaamsgevoel en emoties
- Beweging van onaangename sensaties af
  - Bewegingsverloop: kinesiofobie, patronen
- Belasting - belastbaarheid / Balans onder- boven / Ratio- Gevoel
- Fixatie – Loslaten
- Controle - Flexibiliteit
- Veiligheid en wantrouwen

Belastbaarheid bekkenbodem

- Bekkenbodem participeert in spier(extensie)keten
- Synergistische reactie m. transversus abd., mm. multifidi en bb-musculatuur (sapsford ea 2001, neumann 2002)
- Leveren een geïntegreerde bijdrage aan de romp- en bekkenstabiliteit (richardson ea 2004)
- Controle intra-abdominale druk: samen m. transversus abd. en diafragma (hodges ea 2002, 2001, 2007)

Loslaten en overgeven: -Cognities-

oefening

Loslaten en overgeven

- Piekeren
- Meer in hoofd dan in lijf: vals gevoel van controle en veiligheid

Stress has nothing to do with
how many hours you work

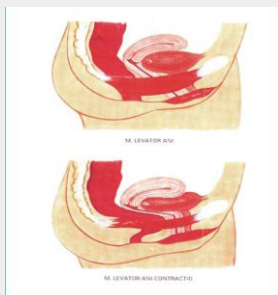
And everything to do with how
you feel during those hours

Gevolgen stress voor functie bekkenbodembodem en buik

- Verhoogde spiertonus
- Toegenomen pijnzin
- Vermindering kwaliteit bindweefsel
- Vertraagd weefselherstel
- Toename gevoeligheid infectie
- Veranderd gevoel!

Ontspanning oefening

Ontspanning en rust

- Mindfulness
- Ademoefeningen
- Autogene training of progressieve relaxatie
- Haptonomie

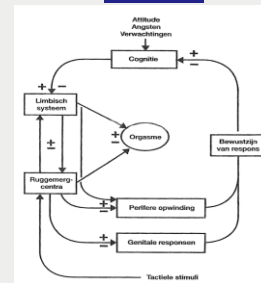
Communicatie oefening

- Grenzen aan kunnen en durven geven
- Feedback geven: wat is wel/niet prettig
- Eigen behoeftes aangeven

Hiervoor zijn vertrouwen, veiligheid en goed lichaamsgevoel noodzakelijk

Psychosomatische cirkel van seks

PSF hulp bij plezier in seks

- Lichaamsbewustzijn
- Vertrouwen
  - grenzen, kwetsbaarheid
- Veiligheid
  - contact maken, openen en sluiten, aanraken en intimiteit
- Ontspanning
  - totaal en lokaal, loslaten
  - rust
- Kunnen geven, nemen en ontvangen
- Communicatie en cognities

Lichaamstaal Oefening

The Key to Life is Balance